

ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל המועצה המדעית

התמחות בפתולוגיה אורלית

תכנית ההתמחות

סילבוס

אפריל 2022

תכנית לימודים להתמחות (סילבוס) - פתולוגיה אורלית

הטקסט כתוב בלשון זכר אך פונה לכל המגדרים

<p align="center">משך ההתמחות הוא שלוש שנים וחצי (בהיקף של משרה מלאה):</p> <ul style="list-style-type: none"> • שנתיים בפתולוגיה אורלית • שנה בפתולוגיה כללית • שלושה חודשים ברפואת הפה • שלושה חודשים בכירורגיית הפה והלסתות 	<p align="center">משך ההתמחות</p>
<p>פתולוגיה אורלית היא ענף מדעי ברפואת השיניים העוסק בטבען של מחלות הפוגעות באזור חלל הפה ובאזורים הסמוכים לו על-ידי לימוד הסיבות שלהן, התפתחותן והשפעותיהן, וזאת בהקשר לשיניים ברקמות חלל הפה והלסתות ובתפקודן. נושא הפתולוגיה האורלית מבוסס על לימוד והבנה של מנגנון המחלה, גורמיה, התפתחותה, השפעות הגומלין שלה עם רקמות ואיברים אחרים בגוף, הפרעה בתפקוד ותחזית של המחלה.</p> <p>ההתמחות בפתולוגיה אורלית כוללת את יישום הידע הזה על-ידי שימוש בבדיקות קליניות, מיקרוסקופיות, רדיוגרפיות, ביוכימיות ואחרות הנדרשות על מנת לקבוע אבחנה לצורך שמירת בריאותו של המתרפא.</p> <ul style="list-style-type: none"> • המומחה יכיר היטב את המבנה המקרוסקופי הנורמלי ואת השינויים ההיסטופתולוגיים היכולים להתפתח במחלות שונות של רקמות חלל הפה והאיברים הסמוכים, על מנת שיוכל לתת שירות אבחוני היסטופתולוגי עצמאי. • המומחה יכיר היטב את המראה הקליני של נגעים שונים ברקמות חלל הפה ובאיברים הסמוכים, וכן ביטויים קליניים שונים של מחלות סיסטמיות באזורים אלה. • המומחה יכיר היטב את המבנה הרנטגני הנורמלי והפתולוגי של רקמות חלל הפה והאיברים הסמוכים, כדי להשתמש בידע זה לצרכים אבחוניים של המחלות השונות. 	<p align="center">מטרת ההתמחות והידע הנדרש</p>
<p>במשך כל תקופת ההתמחות יהיה המתמחה כפוף להנהלת היחידה לפתולוגיה אורלית, שתנחה את רכישת הידע התיאורטי והמעשי.</p> <p>1. פתולוגיה אורלית: המתמחה יעבוד ביחידה לפתולוגיה אורלית וירכוש ידע במתן שירות אבחוני במצבים פתולוגיים ברקמות חלל הפה והאיברים הסמוכים. ידע זה יכלול הכרת שיטות חדשניות שונות לעיבוד תכשירים היסטולוגיים והכרת המורפולוגיה המיקרוסקופית והרנטגנית של מצבים פתולוגיים של רקמות חלל הפה והאזורים הסמוכים. ברקע המדעי ללימודים בתקופה זו יושם הדגש על מיזוג בין הבנת המבנה ההיסטופתולוגי להבנת מנגנון המחלה והמהלך הקליני שלה. כמו כן, יכיר המתמחה את הביטוי של מחלות סיסטמיות ברקמות חלל הפה וברקמות הסמוכות.</p> <p>2. פתולוגיה כללית: המתמחה יעבוד במחלקה לפתולוגיה כללית וירכוש ידע מתאים במתן שירות אבחוני מיקרוסקופי עם הכוונה לתהליכים בחלל הפה וסביבתו. כמו כן, ירכוש ידע על שימוש בשיטות היסטוכימיות, מולקולאריות וציטוגנטיות כאמצעי עזר למתן שירות אבחוני מיקרוסקופי.</p> <p>3. רפואת הפה: המתמחה יעבוד במחלקה לרפואת הפה כדי להכיר ביטויים קליניים של מחלות חלל הפה והאיברים הסמוכים, וכן ביטויים קליניים של מחלות סיסטמיות המופיעים ברקמות חלל הפה</p>	<p align="center">דרכי הלימוד</p>

<p>ובאיברים הסמוכים. כמו כן הוא יהיה מסוגל לקבוע אבחנה מבדלת של המחלות הנ"ל.</p> <p>4. כירורגיית פה ולסתות: המתמחה יעבוד במחלקה לכירורגיית הפה והלסתות כדי להכיר את הטיפולים הכירורגיים השונים הנחוצים לאבחון ולריפוי מחלות, נגעים וגידולים שונים ברקמות חלל הפה והאיברים הסמוכים.</p> <p>דרישות מקצועיות</p> <p>בתום התמחותו חייב המתמחה לשלוט היטב בפתולוגיה של רקמות הפה והסביבה, בהשפעות מחלות אלה על הגוף, ובביטוי של מחלות סיסטמיות בחלל הפה. הוא יעבור בחינה באבחון היסטופתולוגי של נגעים בחלל הפה ובאיברים הסמוכים ובאבחון קליני רנטגני משולב, המשלים את האבחון ההיסטופתולוגי.</p>	
<p>לפחות 35 שעות בשבוע ולפחות 1,500 שעות בשנה במוסד להשכלה גבוהה או לפחות 1,800 שעות בשנה במחלקה במוסד קליני, מחולקות על פני כל שנת הלוח.</p>	<p>חלוקת שעות הלימוד</p>
<p>בתום התמחותו חייב המתמחה לשלוט היטב בפתולוגיה של רקמות הפה והסביבה, בהשפעות מחלות אלה על הגוף, ובביטוי של מחלות סיסטמיות בחלל הפה. הוא יעבור בחינה באבחון היסטופתולוגי של נגעים בחלל הפה ובאיברים הסמוכים ובאבחון קליני רנטגני משולב, המשלים את האבחון ההיסטופתולוגי.</p>	<p>נהלי בחינת המומחיות</p>
<p>הבחינה תחולק לשני שלבים. המתמחה יוכל לגשת לשלב א' של בחינות המומחיות החל משהייה של שנתיים במשרה מלאה במחלקת האם. הגשה לשלב ב' בסיום תכנית ההתמחות (מחלקת אם ורוטציות). על המתמחה לעבור כל שלב בציון מעבר של 70.</p> <p>שלב א': בחינה תיאורטית בכתב תכלול 100 שאלות מסוג Multiple Choice (רב-ברירה) המכסות את כל שטחי הפתולוגיה האורלית והמקצועות הנלווים.</p> <p>שלב ב': הבחינה המיקרוסקופית תכלול כ - 50 תכשירים מיקרוסקופיים בלוויית תיאור קליני קצר (יתכן בליווי שאלות פתוחות/רב-ברירה הקשורות למקרה), ועל הנבחן יהיה לרשום את האבחנה המתאימה להם ביותר (ולענות על השאלה/ות הנלווית/ות).</p> <p>ועדת הבוחנים: תורכב משלושה חברים או יותר, ובלבד שתכלול תמיד לפחות שני פתולוגים אורליים, ונציג אחד מתחום כירורגיית הפה והלסתות או מתחום רפואת הפה.</p> <p>רשימה מנחה של נושאים לבחינה בפתולוגיה אורלית</p> <p>פתולוגיה כללית :</p> <p>תחומי פתולוגיה כללית הקשורים באבחון מחלות, נגעים וגידולים ברקמות חלל הפה והאזורים הסמוכים כגון: גידולי רקמות רכות, גידולי עצמות, מחלות מטבוליות, דרמטופתולוגיה, גידולים המטולימפואידיים, מחלות דם, מחלות וגידולי אף, אוזן וגרון, גידולי מערכת העצבים הפריפריית, מחלות אוטואימוניות, מחלות מיקרוביאליות, מחלות יאטרוגניות.</p> <p>פתולוגיה אורלית :</p> <p>1. עששת</p>	<p>מבנה הבחינה</p>

<p>2. מחלות רקמות סב השן 3. מחלות המוך וסב חוד השורש 4. הפרעות התפתחותיות מורפולוגיות בשיניים וברקמות חלל הפה 5. מחלות המתבטאות בשלפוחיות ובכיבים בריריות הפה 6. נגעים לבנים בריריות הפה 7. נגעים אדומים-כחולים בריריות הפה 8. נגעים פיגמנטוזיים של ריריות הפה והרקמות סביב הפה 9. נגעים בולטים פפילריים-ורוקזיים 10. נגעים של רקמות חיבור הכוללים גם נגעים של כלי דם, עצבים ורקמת שריר ושומן 11. מחלות וגידולים של בלוטות הרוק 12. גידולים המטולימפואידים 13. ציסטות ברקמות חלל הפה (של עצמות הלסת וגם ברקמות הרכות) 14. גידולים אודונטוגניים 15. גידולים בלסתות שאינם ממקור אודונטוגני (שפירים וממאירים) 16. מחלות בלסתות 17. מחלות מטבוליות כולל מחלות גנטיות וסינדרומים האופייניים לרקמות חלל הפה וסביבו 18. מחלות זיהומיות 19. חוק, משפט ואתיקה ברפואת שיניים</p>	
<p>רשימת ספרות החובה תעודכן מפעם לפעם על-ידי הוועדה המקצועית והרשימה המעודכנת תימצא באתר האינטרנט של הר"ש, שכתובתו ida.org.il, תחת הכותרת "המועצה המדעית".</p>	<p>ספרות חובה</p>